

ARUANNE

**PALJASSAARE LINNUALA LINNUSTIKU INVENTUUR
2020. aastal**

Aruanne on valminud projekti “Natura 2000 linnualade linnustiku inventuurid 2021” raames.

Projekti tegevusi rahastab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus

Tellijal: Eesti Ornitoloogiaühing

Koostaja: Tarvo Valker
Birding Haapsalu OÜ

Haapsalu, 2020

Sisukord

Sissejuhatus	3
Metoodika	3
Haudelinnustik 2020. aastal	4
Kevadränne 2020. aasta kevadel	5
Sügisränne 2020. aasta sügisel	7

Sissejuhatus

Paljassaare linnuala on 137 hektari suurune Natura linnuala, mis asub Põhja-Tallinnas. 2020. aastal viidi linnualal läbi rändepeatujate ning haudelindude inventuur Eesti Ornitoloogiaühingu korraldatava Natura linnualade seire raames. Rändepeatujaid loendati ka Paljassaare linnualaga vahetult piirnevatel merealadel, mis olid kaldalt vaadeldavad. Seetõttu on mitmete liikide rändepeatujate arvukushinnangud esitatud nii hoiuala kui ka selle ümbruse mereala kohta.

Paljassaare linnualal on tehtud inventuure ka varasemalt, kuid need on meetoodiliselt seekordsest inventuurist märkimisväärselt erinenud või keskendunud kindlale elupaigale. Varasemate inventuuride põhjal on Paljassaare linnuala rändepeatujate ja haudelinnustiku kohta on kaitsekorralduskavas esitatud ka arvukushinnangud, kuid samas kavas on rõhutatud, et tõenäoliselt on ebapiisavast andmestikust tulenevalt tegu mitmete liikide puhul tugeva ülehinnanguga. Seetõttu kasutatakse võrldust varasema andmestikuga vähe.

2020. aasta linnuala inventuur kinnitab seda väidet, sest paljude liikide arvukus osutus varem esitatust oluliselt madalamaks. Tõenäoliselt ei ole vähemalt osade liikide puhul tegu arvukuse languse vaid täpsemate loendusandmetega, mistõttu seekordse inventuuri tulemusi varasemate andmetega ei võrrelda.

2020. aasta inventuuri välitööd teostas Tarvo Valker, ööloendusel osales abiloendajana ka Sten Lassmann.

Metoodika

2020. aastal teostati Paljassaare linnualal nii rändepeatujate kui haudelindude loendus. Rändepeatujate arvukuse väljaselgitamiseks kasutati loendusi rannikult. Rändeloendused teostati kokku kaheksal korral – kolm loenduskorda toimus kevadisel rändeperioodil vahemikus 5. aprillist 5. maini ja viis loendust sügisel vahemikust 27. augustist 29. oktoobrini. Rändepeatujate loendamisel linnuala piires kasutati 6 loenduspunkti nii kogu linnuala ranniku kui seda vahetult piirava mereala katmiseks loendustega (joonis 1).

Haudelinnustiku kaardistamiseks teostati ühekordne varahommikune loendus rannikuelupaikades (kogu rannik, rannaniit ning roostikud koos rannikulõugastega). Ranniku ja rannaniidul pesitsevate haudelindude kaardistamiseks kasutati metoodikana piiramatu laiusega transektloendust. Paljassaare järve ümbritsevate roostike pesitsejate arvukuse täpsemaks hindamiseks ning pesitsusterritooriumite kaardistamiseks kasutati varahommikust paadiloendust liikudes kummipaadiga roostiku ja vee

piiril. Ööloendus tehti 26.mai öösel, varahommikune paadiloendus 27. mai hommikul ning ranniku ja rannaniidu haudelindude loendus 29. mail.

Kõik välitööd teostati sademeteta, tuulevaikse ja hea nähtavusega ilmaga, mil keskmine tuule tugevus ei olnud suurem kui 5 m/s.

Välitöödel kasutati binoklit Nikon Monarch 3 (8x suurendusega) ning vaatlustoru Swarovski 65 HD (20-50x okulaariga).

Joonis 1. Rändeloenduseks kasutatud loenduspunktide asukohad paljassaare linnualal.

Haudelinnustik 2020. aastal

I kaitsekategooria linnuliike Paljassaare linnualalt pesitsemast ei leitud. II kaitsekategooria linnuliikidest oli haudelinnuna esindatud hüüp (2 paari). III kaitsekategooriasse kantud linnuliike – hallpösk-pütt (3 paari), ristpart (1-2 p), roo-loorkull (1p), rooruik (5p), liivatüll (1p), väiketüll (2p), punajalg-tilder (1p), väike-kirjurähn (1p) ja hänilane (2p).

Paljassaare linnuala kaitse-eesmärkides loetletud linnuliikide haudepaaride arvukus oli järgnev – rästas-roolind (7p), luitsnokk-part (2p), rääkspart (3p), punapea-vart (1p), tuttvart (6-7p), väiketüll (2p), liivatüll (1p), roo-loorkull (1p), lauk (5p), jääkoskel (2p), rohukoskel (1p), rooruik (5p), punajalg-tilder (1p) ja kiivitaja (5p).

Tabel 1. Paljassaare linnuala kaitsekorralduslikult oluliste haudelindude arvukus 2020. aastal.

Eestikeelne liiginimetus	Ladinakeelne liiginimetus	Haudepaare loendatud	Haudepaaride hinnang
Kühmnokk-luik	<i>Cygnus olor</i>	3	3-5
Ristpart	<i>Tadorna tadorna</i>	2	1-2
Luitsnokk-part	<i>Anas clypeata</i>	2	2-3
Rääkspart	<i>Anas strepera</i>	3	3-4
Sinikael-part	<i>Anas platyrhynchos</i>	1	1-2
Punapea-vart	<i>Aythya ferina</i>	1	1-2
Tuttvart	<i>Aythya fuligula</i>	6-7	6-8
Jääkoskel	<i>Mergus merganser</i>	2	2-4
Rohukoskel	<i>Mergus serrator</i>	1	1-2
Tuttpütt	<i>Podiceps cristatus</i>	3	3-4
Hallpösk-pütt	<i>Podiceps grisegena</i>	3	3-4
Lauk	<i>Fulica atra</i>	5	5-6
Tait	<i>Gallinula chloropus</i>	1	1
Rooruik	<i>Rallus aquaticus</i>	5	5-7
Hüüp	<i>Botaurus stellaris</i>	2	2
Roo-loorkull	<i>Circus aeruginosus</i>	1	1
Merisk	<i>Haematopus ostralegus</i>	0-1	0-1
Väiketüll	<i>Charadrius dubius</i>	2	2
Liivatüll	<i>Charadrius hiaticula</i>	1	1-2
Kiivitaja	<i>Vanellus vanellus</i>	5	5-6
Tikutaja	<i>Gallinago gallinago</i>		
Punajalg-tilder	<i>Tringa totanus</i>	1	1
Vihitaja	<i>Actitis hypoleucos</i>	1	1-2
Kalakajakas	<i>Larus canus</i>	1	1-2
Öösorr	<i>Caprimulgus europaeus</i>	0-1	0-1
Väike-kirjurähn	<i>Dendrocopos minor</i>	1	1-2
Hänilane	<i>Motacilla flava</i>	2	2-4
Rästas-roolind	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	7	7-9
Kukkurtihane	<i>Remiz pendulinus</i>	2	2-4
Roohabekas	<i>Panurus biarmicus</i>	2	2-4

Kevadränne 2020. aasta kevadel

Kevadrändel peatujate hulgas domineerib nii Paljassaare linnualal kui seda vahetult ümbritseval merealal ülekaalukalt aul. Avamerelise merepardina peatub suur osa aulidest linnuala piiridest väljaspool. Rannikuloenduse põhjal küündis nende arvukus 2020. aastal koos linnualal peatujatega 3600 isendini.

Arvukalt koguneb kevadrändel Paljassaare linnuala rannikule ka erinevaid kajakad – naerukajakate arvukus ulatus 235 isendini, hõbekajate loendusmaksimum oli 70 isendit. Paljassaare taastataval

rannaniidul olevad lombid on soodsaks peatuskohaks mudatildrile, keda nähti kuni 30 isendit. Lisaks nähti mai lõpus haudelinnustiku loenduste käigus rändepeatusel 6 plütti. Varasematel aastatel on Paljassaares kevadperioodil kohatud väga arvukalt ka peatuvaid hänilasi, kuid tänavu nähti hoiualal vaid kuni 25 isendit.

Eestikeelne liiginimetus	Ladinakeelne liiginimetus	I loendus (5.04)	II loendus (20.04)	III loendus (5.05)	Loendatud max linnualal	Plutof 2020	Max loendus koos piirneva merealaga
Kühmnokk-luik	<i>Cygnus olor</i>	20	43	30	43		48
Laululuik	<i>Cygnus cygnus</i>	1	-	-	1		1
Hallhani	<i>Anser anser</i>	2	-	-	2		2
Ristpart	<i>Tadorna tadorna</i>	7		-	7	20	20
Sinikael-part	<i>Anas platyrhynchos</i>	9	14	10	14		16
Rääkspart	<i>Anas strepera</i>	1	10	9	10		14
Viupart	<i>Anas penelope</i>	10	6	-	10		10
Soopart	<i>Anas acuta</i>	4	-	-	4		4
Luitsnokk-part	<i>Anas clypeata</i>	-	4	-	4		4
Piilpart	<i>Anas crecca</i>	16	18	15	18		18
Sõtkas	<i>Bucephala clangula</i>	22	8	3	22		35
Aul	<i>Clangula hyemalis</i>	240	260	420	420		3600
Hahk	<i>Somateria mollissima</i>	37	-	19	37		39
Tuttvart	<i>Aythya fuligula</i>	3	7	2	7		7
Punapea-vart	<i>Aythya ferina</i>	1	1	2	2		2
Tuttpütt	<i>Podiceps cristatus</i>	1	3	14	14		14
Hallpõsk-pütt	<i>Podiceps grisegena</i>	1	7	3	7		8
Väikepütt	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	1	-	-	1		1
Jääkoskel	<i>Mergus merganser</i>	19	7	10	19		25
Rohukoskel	<i>Mergus serrator</i>	15	17	14	17		21
Tõmmuvaeras	<i>Melanitta fusca</i>	-	-	2	2		2
Hõbehaigur	<i>Egretta alba</i>	-	6	2	6		6
Kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	16	-	-	16		36
Lauk	<i>Fulica atra</i>	19	18	5	19	38	38
Merisk	<i>Haematopus</i>	2	3	2	3		3

	<i>ostralegus</i>						
Väikekoovitaja	<i>Numenius phaeopus</i>	-	-	1	1		1
Liivatüll	<i>Charadrius hiaticula</i>	-	2	1	2		2
Väiketüll	<i>Charadrius dubius</i>	-	1	4	4		4
Plüü	<i>Pluvialis squatarola</i>	-	-	-		1	1
Metstilder	<i>Tringa ochropus</i>	-	2	-	2		2
Mudatilder	<i>Tringa glareola</i>	-	-	30	30		3
Heletilder	<i>Tringa nebularia</i>	-	-	5	5		5
Punajalg-tilder	<i>Tringa totanus</i>	-	-	2	2		2
Tikutaja	<i>Gallinago gallinago</i>	-	15	10	15		15
Tutkas	<i>Philomachus pugnax</i>	-	-	1	1	20	20
Soorüdi	<i>Calidris alpina</i>	-	-	1	1	30	30
Värbrüdi	<i>Calidris temminckii</i>	-	-	-		2	2
Väikerüdi	<i>Calidris minuta</i>	-	-	-		1	1
Plütt	<i>Limicola falcinellus</i>					6	6
Naerukajakas	<i>Larus ridibundus</i>	235	150	30	235		235
Kalakajakas	<i>Larus canus</i>	5	5	10	10		25
Höbekajakas	<i>Larus argentatus</i>	70	10	5	70		90
Randtiir	<i>Sterna paradisaea</i>	-	-	25	25		30
Hänilane	<i>Motacilla flava</i>	-	-	23	23		30

Sügisränne 2020. aasta sügisel

Sügisrändeperioodil ei olnud ühegi rändpeatuja arvukus väga kõrge. Sügisrändel oli rändpeatuja samaaegne maksimumarvukus linnualal kõige suurem kormoranil (150 is), sinikael-pardil (140 is), külmnokk-luigel (110 is). Eesti oludes märkimisväärseid sügisrändeageid kogumeid märgati veel rääkspardil (62 is), tuttpütil (87 is) ja naerukajakal (270 is). Kui arvestada rändpeatuja arvukust koos linnuala ümbritseva rannikumerega, siis oli üheks arvukaimaks rändpeatuja sõtkas – 245 isendit.

Eestikeelne liiginimetus	Ladinakeelne liiginimetus	I loendus (27.08)	II loendus (15.09)	III loendus (2.10)	IV loendus (16.10)	V loendus (29.10)	Loendatud max	Plutof 2020	Loendatud max piirneva merealaga
Kühmnokk-luik	<i>Cygnus olor</i>	110	4	44	52	14	110		125
Mustlagle	<i>Branta bernicla</i>				1		1		1
Sinikael-part	<i>Anas platyrhynchos</i>	140	109	46	16	6	140		145
Rääkspart	<i>Anas strepera</i>	30	26	62	24	2	62		62
Viupart	<i>Anas penelope</i>	4	2	38	48	23	48		50
Soopart	<i>Anas acuta</i>	-	1	-			1		1
Luitsnokk-part	<i>Anas clypeata</i>	-	-	-	10		10		10
Piilpart	<i>Anas crecca</i>	20	20	-		1	20		20
Rägapart	<i>Anas querquedula</i>	2		-			2		2
Sõtkas	<i>Bucephala clangula</i>	2	-	90	45	45	90		245
Aul	<i>Clangula hyemalis</i>	-	-	-		30	30		90
Hahk	<i>Somateria mollissima</i>	-	14	-			14		16
Tuttvart	<i>Aythya fuligula</i>	1	-	-			1		1
Tuttpütt	<i>Podiceps cristatus</i>	83	87	10			87		91
Sarvikpütt	<i>Podiceps auritus</i>	-	1	-			1		1
Jääkoskel	<i>Mergus merganser</i>	6	14	36	30	25	36		42
Rohukoskel	<i>Mergus serrator</i>	5	2	-	2	1	5		5
Väikekoskel	<i>Mergus albellus</i>					2	2		2
Hõbehaigur	<i>Egretta alba</i>	-	3	1	1		3		3
Hallhaigur	<i>Ardea cinerea</i>		6	6	3	4	6		6
Kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	115	150	45			150		150
Lauk	<i>Fulica atra</i>	-	18	-			18		18
Merisk	<i>Haematopus ostralegus</i>	1	3	-			3		3
Kiivitaja	<i>Vanellus vanellus</i>	24		3			24		24

Liivatüll	<i>Charadrius hiaticula</i>	1	5	1			5		5
Mudatilder	<i>Tringa glareola</i>	7		-			7		7
Heletilder	<i>Tringa nebularia</i>	1		-			1		1
Tumetilder	<i>Tringa erythropus</i>	-	1	-			1		1
Vihitaja	<i>Actitis hypoleucos</i>	1	-	-			1		1
Tikutaja	<i>Gallinago gallinago</i>	6	-	15	18		18		18
Tutkas	<i>Philomachus pugnax</i>	10	-	-			10		10
Soortüdi	<i>Calidris alpina</i>	9	-	1			9	73	73
Nærukajakas	<i>Larus ridibundus</i>	270	60	60	30		270		280
Kalakajakas	<i>Larus canus</i>	70	10	30	20		70		75
Höbekajakas	<i>Larus argentatus</i>	30	15	35	10	60	60		85
Koldjalg-höbekajakas	<i>Larus cacchinans</i>			1			1		1
Merikajakas	<i>Larus marinus</i>		1		2		2		2
Jõgitiir	<i>Sterna hirundo</i>	1					1		1
Randkiur	<i>Anthus petrosus</i>	-	1				1		1